

9

ΕΝΟΤΗΤΑ 9

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

9.1 Εισαγωγή

Η επικοινωνία αποτελεί βασική κοινωνική δεξιότητα για τη δημιουργία και διατήρηση σχέσεων με άλλους ανθρώπους. Εκτιμούμε αυτούς που μπορούν να μας ακούσουν. Αποφεύγουμε εκείνους, που αντί να ακούν, μας δίνουν πολλές συμβουλές για τη ζωή μας. Τα αποτελέσματα της εργασίας μας συχνά εξαρτώνται από την αποδοτική και αποτελεσματική επικοινωνία. Για έναν υποστηρικτή ομοτίμων, η συνέντευξη αποτελεί βασικό εργαλείο δουλειάς. Η γνώση των κανόνων της αποτελεσματικής επικοινωνίας θα βοηθήσει τους υποστηρικτές ομοτίμων να υποστηρίξουν τους ομότιμούς τους στη διαδικασία των αλλαγών τους και των αποφάσεων που λαμβάνουν.

9.2 Στόχοι Ενότητας

- Ενίσχυση της γνώσης αναφορικά με την επικοινωνία
- Εξοικείωση με τα πιο συνηθισμένα επικοινωνιακά εμπόδια
- Εκμάθηση των αρχών της ενεργητικής ακρόασης και αξιοποίησή τους

9.3 Πλάνο μαθήματος

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

3 ώρες

ΥΛΙΚΑ

- Εγχειρίδιο Επαγγελματιών
- Εγχειρίδιο Εκπαιδευομένων Ομοτίμων Υποστηρικτών (περιλαμβάνει όλα τα φύλλα εργασίας και τις αυτοαξιολογήσεις)
- Φύλλα Εργασίας και σενάρια
- Γραφική ύλη
- Πίνακας σημειώσεων/ πίνακας
- Παρουσιάσεις PowerPoint (προαιρετικό)
- Η/Υ - προτζέκτορας (προαιρετικό)

ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εγχειρίδιο Επαγγελματιών, Ενότητα 10, Επικοινωνία

Εγχειρίδιο Εκπαιδευομένων Ομοτίμων Υποστηρικτών, Ενότητα 9, Επικοινωνία

ΑΝΟΙΓΟΝΤΑΣ ΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Παρουσίαση του θέματος της σημερινής συνεδρίας στους συμμετέχοντες

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1	Εισαγωγή στη διαπροσωπική επικοινωνία.
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	20 λεπτά
ΥΛΙΚΑ	Εγχειρίδιο Εκπαιδευομένων Ομοτίμων Υποστηρικτών, Ενότητα 9
ΦΥΛΛΑΔΙΟ/ ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	Φύλλο εργασίας 1: «Τι είναι η επικοινωνία: συσχετίσεις»
ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	Οι συμμετέχοντες παίρνουν το φύλλο εργασίας Τι είναι η επικοινωνία: συσχετίσεις. Σκοπός τους είναι να γράψουν όλες τις λέξεις που συσχετίζουν με τη λέξη επικοινωνία. Μετά την ολοκλήρωση της άσκησης ο εκπαιδευτής συζητάει: • Υπάρχουν λέξεις που εξέπληξαν κάποιον; • Μήπως υπάρχουν λέξεις που δεν θα έπρεπε να βρίσκονται εδώ; – διερευνήστε μέσα από ομαδική συζήτηση Μετά τη συζήτηση με τους εκπαιδευόμενους, ο εκπαιδευτής τους ζητά να ανοίξουν το Εγχειρίδιο Εκπαιδευομένων Ομοτίμων Υποστηρικτών στη σελίδα που φιλοξενεί το διάγραμμα επικοινωνίας, το οποίο και συζητούν. Ο εκπαιδευτής το συγκρίνει με τις συσχετίσεις που πρότειναν οι εκπαιδευόμενοι. Προτεινόμενες ερωτήσεις προς τους εκπαιδευόμενους: • Πώς επικοινωνούν οι άνθρωποι γύρω σας; Για παράδειγμα τι λεξιλόγιο χρησιμοποιούν, μήπως κάποια αργκό; (Σημειώστε ότι μέλη διαφορετικών ομάδων επικοινωνούν διαφορετικά, π.χ. μητέρα - μωρό, φυλακισμένοι, έφηβοι, κλπ) • Υπάρχουν άνθρωποι με τους οποίους δυσκολεύεστε ιδιαίτερα να επικοινωνήσετε; Αναρωτηθήκατε ποτέ γιατί; • Τί πιστεύετε για τη δήλωση «η πρώτη εντύπωση μετράει»; • Πόσο σημαντική είναι η εμφάνιση σε μια συζήτηση με έναν άνθρωπο; Διασφαλίστε ότι οι συμμετέχοντες κατανοούν τη διαφορά ανάμεσα στη λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2	Μη λεκτική επικοινωνία. Ένταξη των συμμετεχόντων
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	30 λεπτά
ΦΥΛΛΑΔΙΟ/ ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	N/A
ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	Ο εκπαιδευτής χωρίζει το γκρουπ σε δύο ομάδες. Κατόπιν, η κάθε ομάδα παίρνει ένα κομμάτι χαρτί με το όνομα μιας μηχανής, π.χ. τρακτέρ, θεριζοαλωνιστική μηχανή, ελικόπτερο, ατμομηχανή, βενζινάκατος, αυτοκίνητο. Σκοπός κάθε ομάδας είναι να παρουσιάσει την μηχανή της χρησιμοποιώντας μόνο χειρονομίες (γλώσσα του σώματος). Είναι σημαντικό κάθε μέλος της ομάδας να αποτελεί ένα μέρος της μηχανής. Κατά τη διάρκεια της άσκησης οι συμμετέχοντες δεν μπορούν να επικοινωνούν λεκτικά. Κάθε ομάδα μαντεύει τη μηχανή που αναπαριστά η άλλη ομάδα. Σε περίπτωση που δυσκολεύονται να μαντέψουν, μπορεί να δοθεί από τον εκπαιδευτή η δυνατότητα στις ομάδες να επικοινωνήσουν με ήχους (όχι λέξεις!) που αναπαριστούν τη μηχανή. Στη συνέχεια ο συντονιστής ρωτάει τους συμμετέχοντες: • Τι ήταν δύσκολο στη μη λεκτική επικοινωνία; • Αναδύθηκε κάποιος ηγέτης μέσα στις ομάδες; • Ποιες ήταν οι δυσκολίες στην άσκηση;

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3	Τι είναι ο επικοινωνιακός θόρυβος;
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	20 λεπτά
ΦΥΛΛΑΔΙΟ/ ΑΝΑΦΟΡΑ ΦΥΛΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	N/A
ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	Άσκηση που αφορά στον επικοινωνιακό θόρυβο και στις επιπτώσεις του στην αποτελεσματική επικοινωνία. Χαλασμένο τηλέφωνο: Ο εκπαιδευτής ξεκινά το παιχνίδι. Δείχνει μια λέξη ή φράση γραμμένη σ' ένα κομμάτι χαρτί σε έναν εκπαιδευόμενο με τρόπο ώστε κανείς άλλος να μην μπορεί να τη δει και του ζητάει να την ψιθυρίσει στο αυτί του ομότιμου που κάθεται δίπλα του. Οι υπόλοιποι συμμετέχοντες θα κάνουν το ίδιο, περνώντας την φράση ο ένας στον άλλον. Η φράση δεν μπορεί να επαναληφθεί στο ίδιο άτομο. Ο τελευταίος στη σειρά/κύκλο λέει φωναχτά την φράση. Η ομάδα συγκρίνει την φράση που δόθηκε στο πρώτο άτομο με αυτό που είπε το τελευταίο άτομο. Ερωτήσεις για τους συμμετέχοντες: • Γιατί το περιεχόμενο της πληροφορίας άλλαξε κατά τη διάρκεια της μετάδοσής της; • Παρατήρησαν επικοινωνιακό θόρυβο; Πώς επηρεάζει ο επικοινωνιακός θόρυβος την επικοινωνία; Πώς μπορεί αυτό να επηρεάσει την υποστήριξη ομοτίμων;

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4	Συμπεριφορές που συμβάλλουν στην αποτελεσματική επικοινωνία – ενεργητική ακρόαση
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	30 λεπτά
ΥΛΙΚΑ	Εγχειρίδιο Εκπαιδευομένων Ομοτίμων Υποστηρικτών, Ενότητα 9
ΦΥΛΛΑΔΙΟ/ ΑΝΑΦΟΡΑ ΦΥΛΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	Φύλλο εργασίας 2 : «Ενεργητική ακρόαση» (για το Βήμα 2)
ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	Προτού ο εκπαιδευτής αρχίσει να συζητάει την έννοια της ενεργητικής ακρόασης και των τεχνικών της, προτείνει στην ομάδα να κάνει μία άσκηση. Άσκηση – Βήμα 1 Η ομάδα χωρίζεται σε ζευγάρια. Σκοπός του εκπαιδευόμενου είναι να παράσχει στον σύντροφό του όσο περισσότερες πληροφορίες μπορεί για τον εαυτό του, π.χ. ποιος είμαι, τι μου αρέσει να κάνω, από που κατάγομαι, ποια είναι τα σχέδιά μου για το μέλλον, που δουλεύω, αν έχω ζώα, ποια είναι η εκπαίδευσή μου. Κάθε άτομο έχει το πολύ 10 λεπτά για να ολοκληρώσει την άσκηση. Μετά την ολοκλήρωσή της, ο εκπαιδευτής ζητάει από κάθε άτομο να μοιραστεί τι έμαθε για το σύντροφό του. Ερωτήσεις για τους συμμετέχοντες; • Ήταν δύσκολο να θυμηθείτε όλες τις πληροφορίες; • Ήταν δύσκολη η άσκηση; • Ήσασταν πρόθυμοι να μιλήσετε για τον εαυτό σας; • Πώς μπορεί κάτι τέτοιο να εφαρμοστεί στην υποστήριξη ομοτίμων; Στη συνέχεια οι συμμετέχοντες, παραμένοντας σε ζευγάρια, ανοίγουν τα εγχειρίδια στη σελίδα με τις τεχνικές ενεργητικής ακρόασης: παράφραση, αποσαφήνιση, αντανάκλαση. Ο εκπαιδευτής διασφαλίζει ότι οι συμμετέχοντες κατανοούν τις τεχνικές και μετά τους ζητάει να τις εφαρμόσουν σε ζευγάρια σύμφωνα με τις οδηγίες που δίνονται στο εγχειρίδιο. Άσκηση – Βήμα 2 Περιγραφή στο Φύλλο εργασίας 2

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 5	Επικοινωνιακά εμπόδια
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	30 λεπτά
ΥΛΙΚΑ	Εγχειρίδιο Εκπαιδευομένων Ομοτίμων Υποστηρικτών, Ενότητα 9
ΦΥΛΛΑΔΙΟ/ ΑΝΑΦΟΡΑ ΦΥΛΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	Φύλλο εργασίας 3: «Εμπόδια στην επικοινωνία»
ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	Εμπόδια στην επικοινωνία. Οι συμμετέχοντες αναρωτιούνται τι είναι τα εμπόδια στην επικοινωνία. Ερωτήσεις προς τους συμμετέχοντες για τη συζήτηση: • Ποια είναι τα πιο κοινά εμπόδια στην επαφή με ένα άστεγο άτομο; Τι εμποδίζει την επικοινωνία με άστεγους; • Ποιες είναι οι αιτίες για τα προβλήματα επικοινωνίας με τους άστεγους; Οι εκπαιδευόμενοι ανοίγουν το εγχειρίδιο στο μέρος που παρουσιάζονται όλα τα εμπόδια. Ο εκπαιδευτής συζητάει για τα επικοινωνιακά εμπόδια και εξηγεί τη σημασία και τις συνέπειές τους για την επικοινωνιακή διαδικασία. Μετά ο εκπαιδευτής ζητάει να κάνουν μία άσκηση σχετικά με τα προσωπικά εμπόδια επικοινωνίας (Φύλλο εργασίας 3).

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 6	Συζήτηση με τους συμμετέχοντες σχετικά με την επικοινωνία, την ενεργητική ακρόαση και τα επικοινωνιακά εμπόδια.
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	15 λεπτά
ΦΥΛΛΑΔΙΟ/ ΑΝΑΦΟΡΑ ΦΥΛΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	N/A
ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	Σκέψεις για την ενεργητική ακρόαση και τα επικοινωνιακά εμπόδια. Ο εκπαιδευτής ζητάει από τους συμμετέχοντες να δημιουργήσουν όλοι μαζί κανόνες που θα ακολουθήσουν στη δουλειά τους ως υποστηρικτές ομοτίμων.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 7	Ανάλυση σεναρίου
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	30-40 λεπτά
ΥΛΙΚΑ	Εγχειρίδιο Εκπαιδευομένων Ομοτίμων Υποστηρικτών
ΣΕΝΑΡΙΟ	Η περίπτωση της Άννας
ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	Διαβάστε την υπόθεση εργασίας στην ομάδα ή ζητήστε από κάποιον άλλο να τη διαβάσει δυνατά. Απαντήστε συλλογικά στις ερωτήσεις στο τέλος της ανάγνωσης.

ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣ	Περίληψη του εργαστηρίου. Ο εκπαιδευτής ρωτάει κάθε άτομο, με τη σειρά, τι έμαθε και τι θυμάται καλύτερα από τη σημερινή συνεδρία.
-------------------------------	--

9.4 Βιβλιογραφία/ Δικτυογραφία

- Matthew McKay, Martha Davis, Patrick Fanning, [Sztuka skutecznego porozumiewania się. Praca Rodzina Zabawa](#), 2007
- Friedemann Schulz von Thun, [Jak skutecznie prowadzić warsztaty z zakresu komunikacji. Praca metodą aktywizującą przeżywanie](#), 2012
- Joan Detz, Sztuka przemawiania. Nie co mówić, ale jak mówić, 2008
- James A.F. Stoner, R.Edward, [Kierowanie](#) , 2001

9

ΕΝΟΤΗΤΑ 9

**Φύλλα εργασίας
και σενάριο**

Accommodating a travelling **life**

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

Τι είναι η επικοινωνία – συσχετίσεις

Άσκηση

Σημειώστε παρακάτω τις λέξεις που σας έρχονται στο μυαλό ακούγοντας τη λέξη επικοινωνία. Γράψτε όσο το δυνατόν περισσότερες μπορείτε να σκεφτείτε.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

Ενεργητική ακρόαση – Βήμα 2

Άσκηση

Διαλέξτε ένα πρόσωπο με το οποίο θα θέλατε να δημιουργήσετε μια πιο στενή σχέση. Για λίγες μέρες συνδεθείτε μαζί του μέσα από τρόπους ειλικρινούς/ ενεργητικής ακρόασης, σημειώνοντας τις παρατηρήσεις σας. Σας ήταν εύκολο να χρησιμοποιήσετε τεχνικές ενεργητικής ακρόασης; Μπορεί η σχέση να βελτιωθεί χάρη στον προσεγμένο διάλογο;

Σημειώστε τις παρατηρήσεις σας.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3

Εμπόδια στην επικοινωνία

Άσκηση

Σκεφτείτε τι σας προβληματίζει όταν μιλάτε σε κάποιο άλλο πρόσωπο. Τι σας φράζει την επικοινωνία; Τι σας δυσκολεύει να επικοινωνήσετε αποτελεσματικά;

Παραδείγματα: Δεν μπορώ να μιλήσω όταν ο άλλος μου βάζει τις φωνές. Δεν μπορώ να μιλάω σε κάποιον που βρίζει. Δεν μπορώ να μιλάω όταν έχει πολλή φασαρία τριγύρω.

ΜΙΛΩΝΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΝΑ

Παρακάτω θα διαβάσετε την ιστορία της Άννα. Η ομάδα παρέμβαση την συνάντησε πρόσφατα και πρόκειται να εργαστεί ώστε να την κινητοποιήσει με στόχο την ανάκαμψή της. Παρακαλούμε, αφού λάβετε υπόψη και κατανοήσετε τις διαθέσιμες πληροφορίες, να προσπαθήσετε να αναλογιστείτε διαφορετικές πτυχές της κατάστασης στην οποία βρίσκεται η Άννα και να εξετάσετε πιθανές λύσεις.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Η Άννα, ετών 21, έχει μεγαλώσει σε ένα οικογενειακό περιβάλλον, όπου τα περιθώρια για προσωπική ελευθερία ήταν πολύ περιορισμένα. Η οικογένειά της ήταν σχετικά ευκατάστατη, με τον πατέρα να είναι κυρίως αυτός που έφερνε τα λεφτά στο σπίτι. Επρόκειτο για μια δεσποτική προσωπικότητα, που δεν επέτρεπε την παραμικρή ανυπακοή σε οποιαδήποτε πτυχή της ζωής τους, είτε για την σύζυγο είτε για τα τρία παιδιά.

Η μητέρα της Άννα ήταν εντελώς υποταγμένη σε αυτόν και σπάνια τολμούσε να προστατέψει τα παιδιά της από τις εκρήξεις βίας εκ μέρους του. Η κακοποίηση ήταν κυρίως ψυχολογική αλλά με την Άννα, όσο μεγάλωνε και γινόταν πιο ζωντανή, κατέφευγε μερικές φορές και στην σωματική. Τα αδέρφια της, που ήταν πολύ μικρότερα, λίγο μπορούσαν να βοηθήσουν την Άννα ή τους εαυτούς τους. Η μητέρα απέφευγε κάθε αντιπαράθεση με τον πατέρα.

Η Άννα ένιωθε μόνη της -με εξαίρεση τον αγαπημένο της σκύλο- και επέλεξε να δραπετεύσει από αυτήν την κατάσταση. Η προσπάθειά της ενείχε μεγάλο κίνδυνο. Μπλέχτηκε με μια ομάδα «επαναστατημένων» νεαρών, με όλες τις σχετικές συνέπειες και κυρίως με τα ναρκωτικά. Η συμπεριφορά της απέναντι στο σπίτι, τις ευθύνες της και πιο πολύ απέναντι στον πατέρα της άλλαξε δραματικά. Πολύ γρήγορα εκείνος την έδιωξε από το σπίτι.

Η Άννα, 18 χρονών τότε, ελπίζοντας για περισσότερες ευκαιρίες και θέλοντας να μην γίνει αντικείμενο συζήτησης στην μικρή τους πόλη, έφυγε για την πρωτεύουσα. Σύντομα βρέθηκε να μένει σε ένα κατελημμένο κτίριο μαζί με άλλα περίπου 20 άτομα, τα περισσότερα χρήστες ναρκωτικών. Η εθισμός της γινόταν όλο και μεγαλύτερος καθώς «πηγαينوερχόταν» μεταξύ της μοναξιάς του δρόμου και των συχνά βίαιων συνθηκών στο κτίριο. Περιστασιακά εκπορνευόταν για να αγοράσει την δόση της. Ο μόνος στενός φίλος κατά την περίοδο αυτή ήταν ο σκύλος που είχε φέρει μαζί φεύγοντας από το πατρικό της.

Κάποια στιγμή προσπάθησε να αλλάξει την αβάσταχτη ζωή της κάνοντας σχέση με έναν μεγαλύτερο άνδρα. Μετακόμισε στο σπίτι του με τον σκύλο της, αλλά η κατάσταση – ανεκτή για ένα-δύο μήνες- κατέληξε σε εφιάλτη, καθώς ο φίλος της αποδείχτηκε χειρότερη εκδοχή του πατέρα της. Σωματική, ψυχολογική και οικονομική κακοποίηση την ώθησαν να φύγει από το διαμέρισμά του.

Τώρα προσπαθεί να τα βγάλει πέρα στο δρόμο, μέσα από συσσίτια και δημόσια ντους, ενώ περιστασιακά πηγαίνει σε έναν ξενώνα. Για άλλη μια φορά όμως έχει πάρει την κάτω βόλτα λόγω επικίνδυνων συναναστροφών και χρήσης ναρκωτικών. Στο μεταξύ έχασε τον σκύλο της. Την κατάσταση κάνει ακόμη χειρότερη ο πρώην σύντροφός της, ο οποίος την παρακολουθεί και προσπαθεί να την δελεάσει να γυρίσει πίσω. Οι επαγγελματίες των δομών για αστέγους που επισκέπτεται προσπαθούν να την προστατέψουν και να βρουν βιώσιμες λύσεις αλλά η κατάσταση παραμένει δίχως λύση.

Η Άννα φαίνεται ότι βρίσκεται σε καλή σωματική κατάσταση, αλλά σίγουρα πρέπει να κάνει κάποιες εξετάσεις. Είναι νέα αλλά η παρατεταμένη χρήση ναρκωτικών, οι σκληρές συνθήκες ζωής και οι μη ασφαλείς σεξουαλικές επαφές σίγουρα την έχουν επηρεάσει σωματικά. Σε ό,τι αφορά την ψυχολογική της κατάσταση, η κακοποίηση που υπέστη από τον πατέρα της έχει ως αποτέλεσμα ένα σύμπλεγμα κατωτερότητας, ενώ οι κατοπινές εμπειρίες έχουν επιβαρύνει περισσότερο τα πράγματα. Αποζητά την αποδοχή και την ασφάλεια, αλλά την ίδια στιγμή είναι δύσπιστη και φοβισμένη. Λίγοι είναι οι

άνθρωποι που πιθανόν θα μπορούσαν να την επηρεάσουν θετικά. Τα δύο αδέρφια της (ένα αγόρι 15 ετών και ένα κορίτσι 12) και ο δάσκαλος μουσικής στο σχολείο ήταν τα μόνα πρόσωπα που γνώριζαν από πριν τα προβλήματά της και είχαν προσπαθήσει να παρέμβουν (μάταια όμως καθώς ο πατέρας της είχε μπλοκάρει κάθε προσπάθεια). Κάπου στο «βάθος» βρίσκεται επίσης η μητέρα.

Η Άννα δεν είναι «μειωμένων» διανοητικών ικανοτήτων. Έχει ένα ιδιαίτερο χάρισμα στην μουσική, και αυτός ήταν ο λόγος που ο δάσκαλός της ενδιαφέρθηκε για την κατάστασή της. Για την ώρα υπάρχουν τρία σημαντικά θέματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Το πρώτο είναι ο πρώην σύντροφός της, ο οποίος την παρακολουθεί και της αφαιρεί ό,τι έχει απομείνει από μια αίσθηση ασφάλειας που ίσως ακόμη να έχει. Δεν πρόκειται για κάτι εύκολο, καθώς αυτός ο άνδρας την έχει «εμπλέξει» με τις δικές του ανάγκες για έλεγχο και κακοποίηση. Πεισματικά προωθεί τις απαιτήσεις και απειλές του, ενώ υπερισχύει σε κάθε προσπάθεια άλλων να την απεμπλέξουν. Το δεύτερο θέμα έχει να κάνει με τον εθισμό της. Η Άννα φαίνεται να ξέρει ότι αυτός είναι ένας δρόμος που δεν οδηγεί πουθενά, αλλά είναι αδύναμη να κάνει κάτι από μόνη της για να αλλάξει. Η ζωή κάθε ημέρα της δίνει πολλούς λόγους να προσπαθεί να δραπετεύσει με κάθε τρόπο που μπορεί – και η χρήση ναρκωτικών είναι ο πιο εύκολος. Το τρίτο θέμα είναι ένας ασφαλής, σταθερός ξενώνας -κατάλληλος για τις ανάγκες της.

ΑΣ ΣΚΕΦΤΟΥΜΕ

- 1.** Ποιες κατά την γνώμη σας υπηρεσίες θα μπορούσαν να παρασχεθούν στην Άννα ώστε να αντιμετωπίσει τα προβλήματά της και να ξεκινήσει η διαδικασία ανάκαμψής της;
- 2.** Ποια θα πρέπει να είναι η προτεραιότητα στην περίπτωση της Άννα; Θεραπεία εστιασμένη στην κακοποίηση ή στην χρήση ναρκωτικών;
- 3.** Πώς μπορεί να υποστηριχθεί ένα εθισμένο άτομο στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάκαμψης;
- 4.** Πώς μπορεί να δημιουργηθεί η απόσταση και η ασφάλεια που χρειάζεται η Άννα ώστε να ξεκινήσει η διαδικασία ανάκαμψής της;
- 5.** Ποιο πρόσωπο θα μπορούσε να έχει έναν καθοριστικό ρόλο εκτός από τις Υπηρεσίες και τους επαγγελματίες;
- 6.** Ποιος θα μπορούσε να είναι ο ρόλος του υποστηρικτή ομοτίμων; Πώς η παρουσία του θα μπορούσε να βοηθήσει;

Accommodating a travelling **life**

9

τέλος ενότητας

Με συγχρηματοδότηση από το
πρόγραμμα «Erasmus+»
της Ευρωπαϊκής Ένωσης